

Bijlage 1 Provinciale rol Regionale Waterkeringen

Inleiding

Nederland wordt beschermd tegen overstromingen door een stelsel van waterkeringen en duinen. De primaire keringen beschermen tegen overstroming vanuit het buitenwater en de grote wateren (bijvoorbeeld de Noordzee, het IJsselmeer, het Markermeer, de grote rivieren en kanalen). De regionale waterkeringen beschermen tegen overstromingen vanuit de boezemwateren en de regionale rivieren en kanalen. Daarnaast zijn er “overige” keringen die niet zijn genormeerd. Dit zijn bijvoorbeeld keringen die peilvakken in polders scheiden.

De verantwoordelijkheid voor de waterkeringen is vastgelegd in de Waterwet. Het rijk normeert de primaire waterkeringen, de provincies de regionale waterkeringen. De waterschappen toetsen, beheren en onderhouden de waterkeringen¹.

Verordening: normering en beoordeling

Noord-Holland heeft drie inliggende waterschappen: het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK), het hoogheemraadschap van Rijnland (Rijnland) en het waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV). In Noord-Holland kent elk waterschap een eigen waterverordening. In deze waterverordeningen is aangegeven aan welke IPO-veiligheidsnorm de regionale keringen moeten voldoen. Daarnaast zijn in de verordeningen voorschriften gegeven over beoordeling van de keringen. De drie afzonderlijke waterverordeningen gaan eind 2019 op in de provinciale Omgevingsverordening.

Normstelling

De gewenste veiligheidsnorm voor regionale waterkeringen wordt bepaald met een systematiek die door het IPO is ontwikkeld. De veiligheidsnorm is de gemiddelde overschrijdingskans per jaar en is een norm op basis van de verwachte economische schade die kan optreden als de waterkering faalt.

De normering is in vijf klassen ingedeeld, oplopend van een overschrijdingskans van 1/10 per jaar (klasse I) tot een overschrijdingskans van 1/1.000 per jaar (klasse V). Het waterschap moet het watersysteem zo inrichten en beheren dat het voldoet aan de in de verordening gestelde veiligheidsnorm.

De provincie Noord-Holland heeft ongeveer 1600 km regionale kering genormeerd (HHNK: 1067 km; AGV 311 km; Rijnland ongeveer 220 km). Dit zijn onder meer de keringen langs het Noord-Hollandskanaal, rondom de Wieringermeer, langs het Noordzeekanaal en rondom de Haarlemmermeer.

Door de waterschappen HHNK, AGV en Rijnland wordt jaarlijks in totaal ongeveer 35 miljoen euro geïnvesteerd in regionale keringen (toetsing en dijkverbeteringsprojecten). Dit bedrag is niet opgesplitst voor de verschillende provincies.

Interprovinciale samenwerking West-Nederland

In West-Nederland ligt het beheergebied van een aantal waterschappen verspreid over meerdere provincies (zoals Rijnland en AGV). Voor het beleid over regionale waterkeringen in West-Nederland werkende drie provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht en de acht inliggende waterschappen nauw samen. De provinciale verordeningen worden op elkaar afgestemd en er worden afspraken gemaakt hoe de waterschappen de toetsing van de regionale keringen oppakken en hoe ze aan provincies rapporteren over toetsing en dijkverbetering. Dit is vastgelegd in het “Uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen West-Nederland 2014” dat door de provincies Noord-

¹ De keringen langs het Amsterdam Rijnkanaal hebben een aparte status. Het zijn geen primaire keringen maar worden op basis van de Waterwet genormeerd door het rijk en zijn in beheer bij Rijkswaterstaat.

Holland, Zuid-Holland en Utrecht is vastgesteld. In het uitvoeringsbesluit is aangegeven wanneer de waterkeringen moeten voldoen aan de veiligheidsnorm.

Elk waterschap heeft een Uitvoeringsprogramma 2015-2024 opgesteld voor de dijkverbeteringsprojecten. Binnen de vastgestelde kaders is er ruimte voor een eigen aanpak. Dit is nodig omdat de opgave per waterschap sterk verschilt.

Kaart met regionale waterkeringen Noord-Holland;

Rode lijnen: waterkeringen IPO klasse 5

Gele lijnen: IPO 4

Blauwe lijnen: IPO 3

Bruine lijnen: IPO 2

Groene lijnen: IPO 1

Beoordeling van Regionale waterkeringen

De waterschappen hebben in de periode 2009-2012 de regionale waterkeringen getoetst. De keringen die niet op orde bleken moeten in 2030 op orde zijn. Voor 2024 worden alle keringen opnieuw getoetst. In het Uitvoeringsbesluit 2014 is vastgelegd door de provincies dat in deze tweede toetsronde niet alleen de grondwerken (zoals dijklichamen en kades) worden getoetst maar ook de kunstwerken in de dijk (o.a. sluizen, inlaten en gemalen) en de niet-waterkerende objecten (bomen, huizen, kabels en leidingen). Op deze manier ontstaat er een veiligheidsbeeld van de kering in haar geheel.

In de verordeningen is vastgelegd dat de provincies voorafgaand aan de toetsing van de regionale keringen de “maatgevende waterstanden” vaststellen. Daarmee leggen de provincies vast met welke maximale waterstand de toetsing moet plaatsvinden. Afgesproken is dat de waterschappen hiervoor een voorstel doen aan de provincies. De waterschappen hebben het meeste inzicht in de waterstanden in hun beheersgebied. Provincies zien erop toe dat de juiste uitgangspunten worden gehanteerd (bijvoorbeeld de juiste klimaatscenario's) en dat er afstemming is tussen de waterschappen en RWS.